

Міністерство освіти і науки України
Рівненська обласна державна адміністрація
Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Національний університет “Острозька академія”
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет

*Присвячується 15-річчю художньо-
педагогічного факультету*

**«ДУХОВНО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТУДЕНТСЬКОЇ
МОЛОДІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ»**

*Матеріали III Всеукраїнської науково-
методичної конференції*

18-20 травня 2006 року

Рівне – 2006

ББК 74.58+8840
УДК 379.82

«Духовно-творчий потенціал студентської молоді: психолого-педагогічні проблеми формування та реалізації»: Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції 18-20 травня 2006 року. – Рівне: РДГУ, 2006. – 204 с.

Редакційна колегія:

Руслан Постолюський – ректор Рівненського державного гуманітарного університету, Заслужений діяч науки і техніки, професор;
Владислав Вербець – професор, декан художньо-педагогічного факультету;
Андрій Сяський – професор, проректор з наукової роботи;
Анатолій Воробйов – професор, проректор з навчальної роботи;
Степан Шевчук – професор, директор Інституту мистецтв, зав. кафедри українознавства художньо-педагогічного факультету;
Володимир Виткалов – професор, зав. кафедри культурології художньо-педагогічного факультету;
Володимир Годовський – професор, зав. кафедри хореографії художньо-педагогічного факультету;
Володимир Богатирьов – доцент, зав. кафедри театральної режисури художньо-педагогічного факультету;
Микола Новоселецький – професор, декан факультету з довузівської підготовки, післядипломної і регіональної освіти;
Марина Малиняк – диспетчер деканату художньо-педагогічного факультету

Відповідальний за випуск – **Владислав Вербець**

Рекомендовано до друку Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 11 від 30.06.2006 р.)

ISBN 966-7631-96-1

©Рівненський державний гуманітарний університет

Остання група представляє собою психологічно-мистецький комплекс вправ із самопізнання, самовизначення, самореалізації у спілкуванні і творчості; формування духовної культури особистості, тренінгів на матеріалах суміжних мистецтв.

Проведене дослідження підтвердило значну ефективність розглянутої моделі організації творчої діяльності театральних гуртків. Така модель сприяє реалізації здібностей, творчого потенціалу особистості, самовизначенню старшокласника, вона розвиває комунікативні здатності, сприяє збагаченню внутрішнього світу особистості, формуванню його духовного світу і допомагає психологічній адаптації старшокласників у соціумі.

Джерельні приписи

1. Андреев В.Й. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности: Основы педагогики творчества. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 238 с.
2. Баришева О.І. Самовизначення та самореалізація як мотив участі старшокласників у гуртковій роботі: Дис... канд. психол. н. – К., 2001. – 250 с.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – М.: Просвещение, 1986.
4. Борисенко С.Б. Методы формирования и диагностика эмпатии учителей: Дис. канд. пед. наук. – Л., 1988. – 283 с.
5. Боришевський М.Й. Самовідомість у царині виховання, // Пед. газета. – 1996. – № 9. – С. 4.
6. Кочнев В.Й. К проблеме изучения актерских способностей // Вопр. психологии. – 1983. – № 1. – С. 108 – 112.
7. Козелецкий Ю. Человек многомерный (Психологическое эссе) /Пер. с польск. – К.: Лыбидь, 1991. – 285 с.
8. Психологические особенности самодеятельных подростково-юношеских групп.: Сб. науч. трудов. – М.: АПН СССР, 1990. – 159 с.
9. Рубина Ю.И., Завадская Т.Ф., Шевелев Н.Н. Основы педагогического руководства театральной самодеятельностью. – М.: Просвещение, 1974. – 175 с.
10. Станиславский К.С. Работа актера над собой. – М., 1982.

*Михайло Журавель, викладач кафедри
театральної режисури РДГУ*

ВПЛИВ ДУХОВНОГО ЗМІСТУ ТРАГЕДІЇ НА ЕМОЦІЙНУ КУЛЬТУРУ ГЛЯДАЧА

Трагедія. Герої трагедії неухильно прагнуть до своєї мети й не визнають компромісів. У конфліктах трагедії відображається ставлення людини до свого класу, народу, держави, до релігії, до законів, до моралі; велике місце займають у них сімейні й моральні питання. Через різного роду конфлікти трагедія відбиває глибокі зміни в будові життя, структурі суспільства, розвитку моральних понять. У долях героїв, у їхніх поглядах і почуттях втілюються зміни, що відбуваються в суспільстві, – загибель старих форм життя й народження нових. Так у трагедії, всупереч загибелі й руйнуванню, відбувається вічне відновлення життя. Трагедія піднімає героя, дає йому свідомість безперервності життя, перемагає страх смерті (Театральна енциклопедія)

Світ переповнений конфліктами – соціальними, військовими, політичними. Конфліктами між добром і злом, між Богом і дияволом.

Театр, як дзеркало, відбиває усе, що відбувається у світі, концентруючи, згущуючи, узагальнюючи, очищаючи від усього випадкового. Не просто демонструючи історію або якісь події, але й пропонуючи нам поміркувати, проаналізувати, зробити якийсь крок... Завіса піднімається... Грають "Ромео й Джульєтту" Вільяма Шекспіра. Глядач мимоволі стає учасником подій, що відбуваються на сцені, він – безмовний свідок, на очах у якого Ромео приймає рішення, змушуючи подумати кожного сидячого в залі: "Як би я надійшов у такій ситуації?" Але чим довше наш герой переслідує якусь мету, тим складніше йому її домогтися, перед ним виникає маса непереборних перешкод. І глядач, особливо дитина, переживаючи за героя, якого за сюжетом підстерігає небезпека, не витримує й викрикує щось із місця, намагаючись відгородити його від неприємностей..

Ніхто не знає, через що почалася ворожнеча між знатними кланами Монтеккі й Капулетті. Прошли сотні років, історія стерла причину ворожнечі. Але люди воліють зберігати її, жити цією ворожнечею. Навіть якщо це була якась банальна причина, що згодом себе вичерпала, їм подобається навіть через стільки років впиватися ненавистю один до одного, винаходячи нові можливості заподіяти біль своєму "ворогові". Про те, щоб попросити прощення, навіть і не йдеться мова: вони зав'язли в гордині, і це абсолютно не входить у їхні плани. Створюється враження, що непримиренних ворогів може зупинити тільки їхня раптова смерть, тільки в цьому випадку й разом з ними вмре їхня ворожнеча.

Або любов, що здатна примиряти, згладжувати, довго терпіти, співчувати, приведе їх до того, що вони стануть вище нікчемної ворожнечі й ненависті один до одного.

Парубок зустрічає дівчину. Перша зустріч приносить досі незнайомі зміни в його життя, частіше б'ється серце, думки зайняті Джульєттою – це ЛЮБОВ. Почуття розпалюється між цими повними життя юними творіннями. Але їхні батьки от уже чотириста років ворогують... Вони по різні сторони барикад. Прийшов час. Найвищий момент. Кульмінація конфлікту. З одного боку – любов, почуття, здатне творити й будувати, а з іншого боку – ненависть, бомба вповільненої дії. Вона не руйнує будинків, вона діє за іншою технологією, вона живе усередині людини й непомітно для нього самого роз'їдає його зсередини. Занадто сухими стали серця цих упевнених, досвідчених, знатних, що займають високе становище в суспільстві людей. Глядачеві стає зрозуміло –

закоханим не бути разом. Але герої продовжують гарячково шукати вихід.

Що б не було на іншій шальці терезів, людське життя завжди важливіше. У протилежному випадку всі міркування на цю тему безглузді. Життя дароване людині Богом, і це головна цінність.

...У кульмінаційний момент у залі напруга.

Чи зможуть герої вистояти? Чи зможуть пересилити себе або обставини?

Потім – розв'язка. Герой, а йому ми співпереживаємо всім серцем, прийняв рішення, що не тільки здається нам правильним, але дарує особисто нам звільнення й віру в справедливість, у перемогу добра, вселяє надію, звеличує переможну любов. Отже, через образ, через емоції до глядача донесена ідея. Закохані гинуть в ім'я любові. Однак смерть Ромео й Джульєтти не тільки з'єднує їх, але й стає жертвою за гріх батьків.

Остання сцена – батьки загиблих обіцяють, що перестануть ворогувати. Клянуться один одному в дружбі, примиряються, закликають у свідки небеса... Злість і ненависть убили світле, молоде почуття. Але у своїй смерті молоді люди перемогли. Над їхньою труною відбувається примирення обох сімей. Тому від трагедії в цілому віє не песимізмом, а бадьорим твердженням нового життя. Історія Ромео й Джульєтти буде жити в століттях як відкриття людської сліпоти й бездушності, як в ославлення правди й любові, що виявилася сильнішою ненависті.

Ми стали свідками людської трагедії. Саме так автор позначив жанр цього твору. У дослівному перекладі із грецького "трагедія" – це "плач козла". Це ридання тварини, принесеної в жертву. Іудеї також багато сторіч принесли Богові в жертву худобу, щоб одержати спокуту очиститься від гріхів, змити кров'ю свої лихі вчинки...

Люди й сьогодні продовжують ворогувати, гинути фізично й духовно від своїх гріхів. Але за нас була заплачена дуже велика ціна – смерть ягняти, Сина Бога, Ісуса Христа! Хіба все, що відбувається в нашій житті, наші маленькі проблеми, роздуті нами самими до величезних, можуть бути відповідні тій Жертві, що призначена для того, щоб змінити нас, забрати із серця вірус, що з'їдає нас, і оселити зіцілювальну Любов?

Існує й продовження шекспірівської трагедії "Ромео й Джульєтта". Це п'єса Григорія Горіна "Чума на обидва будинки ваші". У ній розповідається про те, що сім'ї, посумувавши трошки, забувають недавні події й вертаються до колишнього, тобто жертва Ромео й Джульєтти для них була даремна. Але не для глядача, що кається й розуміє, що те, від чого він уже відрікся завдяки першому спектаклю, не повинно вертатися в його життя знову.

У світі, у якому ми живемо, існує конфлікт між Богом і людиною, між гріхом і святістю, між життям і смертю. І саме про цей конфлікт ми можемо розповісти через театральну дію, дати можливість нашому глядачеві переживати й почувати, ставити себе на місце головних героїв.

Завдання театру – дати можливість зануритися в події, які можуть змінити нас. Пізнати теперішню любов, ту, котра здатна пожертвувати найдорожчим – власним життям. Або розкрити всю комічність наших оман, дати можливість подивитися на себе з боку. Переживши побачене емоційно й зваживши всі як треба, оцінивши, переосмисливши – зупинитися й задати собі питання: "А як би я надійшов у такій ситуації?"

ЗМІСТ

<i>Руслан Постолюкський. Вітальне слово</i>	3
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
<i>Владислав Вербець. Демократизація та гуманізація освіти: проблеми та перспективи</i>	5
<i>Петро Давидюк. Проблеми соціокультурного розвитку Рівненщини</i>	6
<i>Петро Кралюк. Проблеми педагогіки в контексті сучасних комунікаційних реалій</i>	7
<i>В'ячеслав Демченко. Особливості розвитку творчих здібностей молоді</i>	10
<i>Лариса Климанська. Потенціал креативності PR-спеціаліста</i>	12
<i>Владислав Вербець. Соціальна ідентифікація студентської молоді: проблеми та перспективи формування</i>	16
СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ	
СЕКЦІЯ І. ДУХОВНО-ТВОРЧІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ	
<i>Оксана Назарук. Соціальний досвід молодої людини як передумова реалізації соціального потенціалу</i>	19
<i>Лідія Мацевко-Бекерська. Дитяча література як засіб підготовки фахового педагога</i>	23
<i>Ольга Безкоровайна. Виховання духовної культури особистості студента засобами соціально-ціннісної діяльності</i>	25
<i>Вікторія Вронська. Інноваційно-інформаційні та педагогічні технології у ВНЗ: проблеми ефективності та перспективи розвитку</i>	31
<i>Алла Фрідріх. Формування національної самосвідомості як основа розвитку духовного світу особистості</i>	33
<i>Тетяна Герасименко. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i>	35
<i>Марина Малиняк. Психологічні передумови формування художньої творчості студентів</i>	37
<i>Світлана Волошина. Професійна кар'єра молодої людини – шляхи і методи її формування, умови реалізації</i>	39
<i>Наталія Тимошук. Духовно-моральне становлення молоді в умовах особистісно орієнтованого виховання</i>	40
<i>Тетяна Ціпан. Формування морально-духовних цінностей підлітків в умовах дитячо-юнацьких об'єднань</i>	44
<i>Мирослава Якимчук. Формування культури духовності в обдарованій особистості студента як соціально-педагогічна проблема</i>	47
СЕКЦІЯ ІІ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ	
<i>Олена Іщенко, Людмила Овсянкіна. Особливості формування моральних цінностей сучасної студентської молоді</i>	50
<i>Світлана Щудло. Якісна освіта як чинник адаптації молоді на ринку праці</i>	52
<i>Тетяна Потапчук. Духовний розвиток сучасної молоді: спроба теоретичного осмислення</i>	54
<i>Алла Кочубей. Духовно-моральне виховання студентів засобами народознавства</i>	56
<i>Людмила Сокурянська. Ціннісний вимір пострадянського студентства: теоретичні підходи та емпіричні результати</i>	60
<i>Олег Бойко. Дидактична технологія формування у майбутніх офіцерів готовності до реалізації управлінських функцій</i>	65
<i>Лариса Ковальчук. Організація педагогічної практики студентів класичного університету: компетентнісний підхід</i>	69
<i>Орися Ковальчук. Тестовий контроль у системі діагностування знань, умінь і навичок студентів</i>	73
<i>Олександра Максимець. Організація професійно-зорієнтованої поза аудиторної роботи студентів на базі навчального лабораторно-виробничого комплексу інституту</i>	76
<i>Марта Максимець. Педагогічна практика студентів факультету іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: реалії, проблеми, перспективи</i>	79
<i>Олександра Праць. Моральні засади правової культури майбутнього вчителя</i>	81
<i>Уляна Гуменюк. Ірраціональні переконання людини як бар'єр на шляху реалізації її духовно-творчого потенціалу</i>	83
<i>Євгеній Власов. Передумови формування навчального репертуару для студентів класу фортепіано музично-педагогічного факультету</i>	86
<i>Олена Никон. Психолого-педагогічні умови активізації творчої діяльності студента</i>	89
<i>Олена Попчук. Навчально-виховний процес як фактор формування професійної культури майбутніх фахівців</i>	92
<i>Наталія Грицай. Формування творчого потенціалу студентів під час проведення позакласної роботи в загальноосвітній школі</i>	96
<i>Галина Кардаш. Теоретично – методичні засади формування морально-етичного потенціалу студентської молоді</i>	98
<i>Олена Шершньова. Історико-культурний туризм в малих містах України як чинник формування національної гідності української молоді</i>	102
<i>Наталія Семенова. Роль особистісного самовизначення та ідентичності у формуванні сучасної гармонійно розвиненої особистості</i>	105
<i>Вікторія Юрченко, Тетяна Свердлова. До проблеми розвитку духовно-творчого потенціалу студентської молоді</i>	107

НАУКОВО-ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ КАФЕДРИ ХОРЕОГРАФІЇ «ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА-ХОРЕОГРАФА»

<i>Ірина Аксьонова.</i> Формування творчої особистості в хореографічному колективі	110
<i>Володимир Гордєєв.</i> Танець як феномен духовності традиційної української народної обрядової культури.....	114
<i>Ольга Гордєєва.</i> Дитячий хореографічний колектив та його роль у гармонійному розвитку дитини	116
<i>Роксана Горбачук.</i> Просторові дослідження в галузі сучасного хореографічного мистецтва.....	119
<i>Тетяна Лобан.</i> Вплив хореографів-новаторів джаз-модерн танцю на формування світогляду сучасного студента.....	120
<i>Лариса Волощина.</i> Альтернативні методики при викладанні хореографії у ВНЗ.....	122
<i>Ілона Легка.</i> Репертуар аматорського танцювального колективу як засіб виховання молоді	124
<i>Вікторія Кравчук.</i> Духовно-творчий потенціал хореографічного мистецтва: пошуки та перспективи	126
<i>Наталія Сагаль.</i> Специфіка допрофесійної підготовки в контексті танцювальної культури.....	128
<i>Поліна Шеховцова.</i> Специфіка допрофесійної підготовки в контексті танцювальної культури Рівненщини	130
<i>Ірина Іванчук.</i> Історія розвитку танцю модерн У США.....	133
<i>Наталія Маткова.</i> Особливості виконання народно-сценічних танців України.....	135

НАУКОВО-ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ КАФЕДРИ ТЕАТРАЛЬНОЇ РЕЖИСУРИ «ФЕНОМЕН ДУХОВНОСТІ У ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДРАМАТУРГІВ»

<i>Юрій Мельничук.</i> Роль навчального репертуару в процесі формування духовно-творчого потенціалу студентів акторської та режисерської спеціалізації	138
<i>Володимир Богатириков.</i> Духовна культура режисера у формуванні та реалізації задуму вистави	139
<i>Олексій Заворотній.</i> Сучасний театр, як діамант, повинен сяяти неповторними гранями.....	141
<i>Світлана Хабурська.</i> Навчальна вистава як засіб професійного та духовного зростання майбутніх режисерів драматичного театру	144
<i>Лариса Степанець.</i> Театралізоване масове дійство як фактор зростання морально-естетичного потенціалу студентської молоді	147
<i>Георгій Вовк.</i> Особливості особистісного самовизначення старшокласників у процесі театральної творчості.....	150
<i>Михайло Журавель.</i> Вплив духовного змісту трагедії на емоційну культуру глядача.....	152

НАУКОВО-ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА «ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ПОЛІССЯ: ВИТОКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

<i>Олександр Старук.</i> Деякі аспекти формування духовної культури української молоді.....	154
<i>Любов Крайлюк.</i> Творча спадщина Ніла Хасевича у контексті морально-етичного та патріотичного виховання студентської молоді	157
<i>Ірина Локичук.</i> Збереження та розвиток традиційного серпанкового ткацтва села Крупове – передумова для вдосконалення і збагачення творчих здібностей молоді	159
<i>Ольга Чернюшок.</i> Художньо-педагогічна спадщина Г. Косміади – погляд сучасності.....	162
<i>Олег Городецький.</i> Композиційна робота з ілюстрацією як умова розвитку творчої особистості студента	164
<i>Тамара Забута.</i> Політична культура молоді як фактор конкурентоспроможності країни	168
<i>Борис Забута.</i> Молодь у процесі розбудови „Суспільства знань”	170
<i>Марія Вакульчук.</i> Формування духовної культури студентської молоді засобами благодатного слова.....	172
<i>Лариса Костюк.</i> Окремі аспекти викладання навчальної дисципліни «Культурологія» в умовах інтеграції освітніх систем вищої школи України у європейський простір	175
<i>Маргарита Вдовенко.</i> Проблема „східної” та „західної” двомовності серед студентської молоді у контексті сучасного розвитку України.....	178

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СЕМІНАР «ДУХОВНІСТЬ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГІДНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ»

<i>Марія Вербець.</i> Соціальні та морально-етичні орієнтири у формуванні світогляду молоді	180
<i>Майя Корнійчук.</i> Електронні ресурси – нова модель організації бібліотечно-інформаційного обслуговування студентської молоді	181
<i>Людмила Мартинюк.</i> Бібліотека, як один з духовних ресурсів суспільства	183
<i>Сергій Кравченко.</i> Читацькі інтереси сучасної молоді в контексті її духовного розвитку	184
<i>Марина Портянко.</i> Принцип багатоаспектності у формуванні фондів бібліотек на допомогу духовному розвитку молоді.....	187
<i>Ніна Тивончук.</i> Літературне краєзнавство як чинник формування духовності молоді та збереження культурної спадщини краю.....	188
<i>Тамара Саркісянц.</i> Формування у молоді громадянської позиції, національної самосвідомості, культури і духовності засобами бібліотечного впливу	190
<i>Марія Третяк.</i> Періодичні видання в структурі читання молоді.....	192
<i>Віра Цицюра.</i> Виставкова діяльність бібліотеки як чинник творчої реалізації студентської молоді.....	193
<i>Валентина Дамецька.</i> Формування екологічної культури як складової духовного становлення підростаючого покоління	195
<i>Ольга Загинеї.</i> Національно-патріотичне виховання підростаючого покоління засобами української літератури.....	196
<i>Раїса Щербан.</i> Бібліотеки на допомогу реалізації екоетичного імперативу	198

Наукове видання

«ДУХОВНО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ»

Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції

18-20 травня 2006 року

Редакційна колегія:

Руслан Постолюк – ректор Рівненського державного гуманітарного університету, Заслужений діяч науки і техніки, професор;
Владислав Вербець – професор, декан художньо-педагогічного факультету;
Андрій Сяський – професор, проректор з наукової роботи;
Анатолій Воробійов – професор, проректор з навчальної роботи;
Степан Шевчук – професор, директор Інституту мистецтв, зав. кафедри українознавства художньо-педагогічного факультету;
Володимир Виткалов – професор, зав. кафедри культурології художньо-педагогічного факультету;
Володимир Годовський – професор, зав. кафедри хореографії художньо-педагогічного факультету;
Володимир Богатирьов – доцент, зав. кафедри театральної режисури художньо-педагогічного факультету;
Микола Новоселецький – професор, декан факультету з довузівської підготовки, післядипломної і регіональної освіти;
Марина Малиняк – диспетчер деканату художньо-педагогічного факультету

Відповідальний за випуск – **Владислав Вербець**

Комп'ютерна верстка та макет – **Вікторія Кравчук**

Формат 60*84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Romans.
Друк різнографічний. Ум. друк арк. 26,83. Наклад 100 прим. Зам № 14/1

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, вул. С. Бандери, 12

«Духовно-творчий потенціал студентської молоді: психолого-педагогічні проблеми формування та реалізації»: Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції 18-20 травня 2006 року. – Рівне: РДГУ, 2006. – 204 с.

ISBN 966-7631-96-1

УДК 379.82

ББК 74.58+8840